

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551
www.hnb.hr

31. kolovoza 2022.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku od 0,5 posto

Redovna procjena razvoja cikličkih sistemskih rizika u prvih sedam mjeseci 2022. upućuje na njihov daljnji porast i nastavak uzlazne faze financijskog ciklusa. Rast rizika najvećim je dijelom povezan s ubrzanjem rasta cijena stambenih nekretnina i intenzivnijim bankovnim kreditiranjem, posljednjih mjeseci osobito vidljivim u financiranju nefinancijskih poduzeća. Usprkos tome, neizvjesnost povezana s geopolitičkim kretanjima i njihovim posljedicama poziva na oprez, te je HNB odlučio zadržati trenutačno najavljenju stopu protucikličkoga zaštitnog sloja od 0,5 posto, koja će se nastaviti primjenjivati od 30. rujna 2023. Međutim, nastavak kumulacije cikličkih ranjivosti, uz daljnja razmjerno povoljna očekivanja gospodarskog rasta, nalagao bi najavu povećanja stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala kako bi se dodatno povećala otpornost bankovnog sustava. Informacije u skladu s člancima 119. i 123. Zakona o kreditnim institucijama objavljene su u nastavku.

Tablica 1. Pokazatelji cikličkoga sistemskog rizika i povezane referentne stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala

Pokazatelj	Vrijednost omjera/indikatora	Kreditni jaz (odstupanje od dugoročnog trenda)	Referentna stopa ZS-a (pck)
Standardizirani (bazelski) omjer kredita i BDP-a	70,8%	-15,1 p. b.	0%
Specifični omjer kredita i BDP-a (apsolutni jaz)	52,9% (uži) i 70,8% (širi)	-9,2 p. b. do 0,7 p. b.	0% do 0,53%
Specifični omjer kredita i BDP-a (relativni jaz)		-11,5% do 1,3%	0% do 0,43%
Kompozitni indikator	0,15 (65. percentil distribucije)	/	0,85% do 1,16%

Napomena: Vrijednosti specifičnog omjera razlikuju se ovisno o definiciji kredita (52,9% za užu definiciju kredita, koja uključuje samo kredite domaćih banaka, i 70,8% za širu definiciju). Razlike u vrijednosti jaza proizlaze iz različitih definicija jaza (apsolutni se računa kao razlika, a relativni kao omjer ovih varijabla: omjera kredita i BDP-a te njegova trenda) i ocijenjenih vrijednosti statističkih trendova.

Izvor: HNB

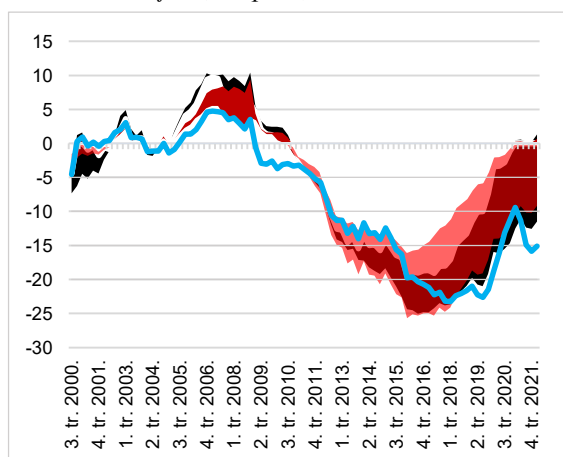
Stopa rasta ukupnih kredita privatnom nefinancijskom sektoru u prvih sedam mjeseci 2022. kontinuirano se ubrzavala, čemu je najviše pridonijelo snažno ubrzanje kreditiranja poduzeća pod utjecajem rasta troškova poslovanja uzrokovanih skupljim energentima i sirovinama, kao i anticipiranje porasta troškova zaduživanja. Nastavilo se i ubrzano kreditiranje stanovništva, pri čemu se najveći dio odnosi na stambene kredite, koji su na kraju srpnja 2022. na godišnjoj razini porasli za 9,3%. Usporedno sa sve izdašnjim stambenim kreditiranjem nastavio se ubrzavati i rast cijena stambenih nekretnina. Pritom su cijene u prvom tromjesečju 2022. na godišnjoj razini porasle za 13,5%, što je najviša stopa rasta zabilježena poslije globalne financijske krize, a njihova je razina za petinu viša nego na tadašnjem vrhuncu. Ujedno se i omjer cijena

prema dohocima i trošku najma sve više odvaja od dugoročnih prosjeka. To se, uz porast rizika povezanih s kreditnim rastom, odražava na nastavak postupnog zatvaranja kreditnog jaza (Slika 1.) kao i na povećanje kompozitnog indikatora cikličkih rizika (Slika 2.), koji se nastavlja odvajati od svoje medijalne vrijednosti. Smanjivanje negativnoga kreditnog jaza povezano je s postupnim smanjivanjem dugoročnog trenda omjera kredita i BDP-a, dok je rast zaduženosti privatnog sektora očuvao stabilan omjer kredita i BDP-a. Tekuće ocjene kreditnog jaza ipak valja promatrati s oprezom jer na njihovo kretanje utječe i inflacija, koja je u promatranom razdoblju povećala razinu nominalnog BDP-a, dok je smanjila stanje realnih kredita.

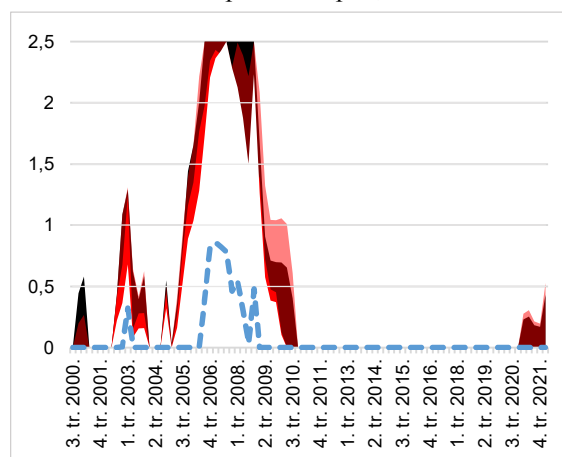
Opisana kretanja približila su pokazatelje cikličkoga sistemskog rizika razinama koje bi odgovarale višim referentnim stopama protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od trenutno najavljenih. Uzimajući u obzir visoku razinu neizvjesnosti povezane s razvojem makroekonomske i geopolitičke situacije u Hrvatskoj i ostatku Europe, trenutno najavljena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja od 0,5 posto ostaje u primjeni i nakon 30. rujna 2023. Ipak, ako se ciklički sistemski rizici nastave povećavati i ako se idućih mjeseci znatnije ne pogoršaju ekonomski i financijski uvjeti i izgledi gospodarskog rasta, to bi nalagalo najavu podizanja stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala iznad sadašnje razine od 0,5%.

Slika 1. Raspon pokazatelja kreditnog jaza i pripadajućih referentnih stopa ZS-a (pck)

1.a. Kreditni jaz (% i p. b.)

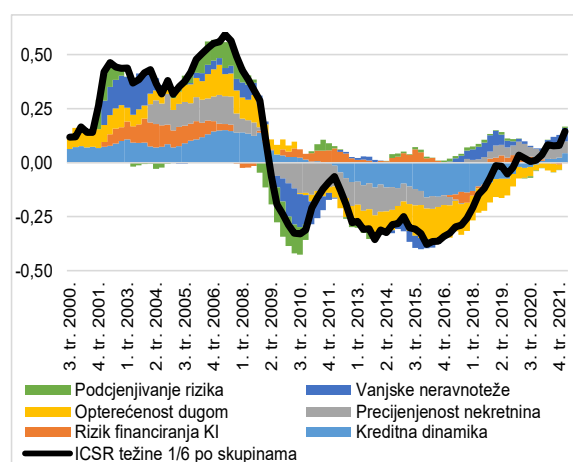
1.b. Referentne stope ZS-a (pck)

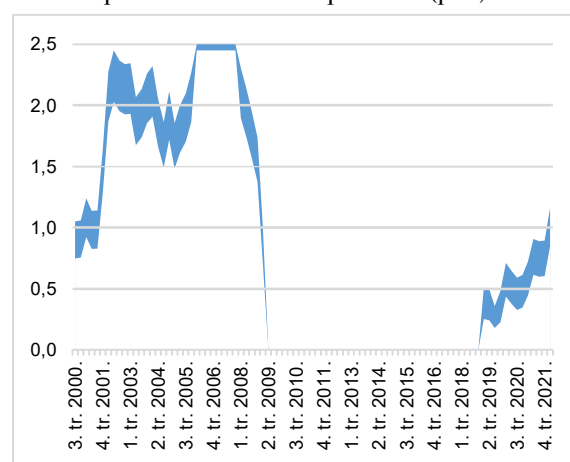
Napomena: Lijevo su prikazani bazelski jaz (plava krivulja) i raspon vrijednosti 12 kreditnih jazova koji za Republiku Hrvatsku bolje ispunjavaju signalnu funkciju u odnosu na bazelski jaz. Crveno osjenčana područja označuju raspon apsolutnih jazova, a crno osjenčano odnosi se na relativne jazove. Desno je prikazan raspon visine stopa ZS-a (pck) kalibriran na temelju jazova s lijevog panela. Plava iscrtkana krivulja odnosi se na kalibraciju na temelju bazelskog jaza s lijevog panela. Podrobniji podaci o metodologiji primijenjenoj u procjeni kreditnih jazova prikazani su u [Okviru 2.](#) Unaprjeđenje metodologije utvrđivanja i kalibracije protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala u Republici Hrvatskoj, Makroprudencijalna dijagnostika br. 16.

Slika 2. Kompozitni indikator cikličkoga sistemskog rizika (ICSR) i pripadajući raspon referentnih stopa ZS-a (pck)

2.a. Sastav i dinamika ICSR-a

2.b. Raspon kalibriranih stopa ZS-a (pck)

Napomena: Kratica KI odnosi se na kreditne institucije. Donja granica za kalibraciju stope ZS-a (pck) odabrana je tako da stopa postane pozitivna prije nego što pokazatelji uključeni u izračun ICSR-a (Slika 2.a.) dosegnu medijalnu razinu, dok je gornja granica određena najvišim percentilima distribucije ICSR-a.

Izvor: HNB